Interreg
Cofinanțat de UNIUNEA EUROPEANĂ
România – Bulgaria

Proiectul "Inițiativă transfrontalieră pentru formarea și implicarea comunităților religioase" este cofinanțat de Uniunea Europeană prin Fondul European de Dezvoltare Regională, în cadrul Programului Interreg VI-A România–Bulgaria.

GENERAREA IDEII DE PROIECT

De unde începe un proiect? La această întrebare putem răspunde dacă privim la originea proiectelor: de obicei ele pornesc din dorința de schimbare, de satisfacere a unei nevoi sau de rezolvare a unei probleme reale, ori din dorința de a crea un produs nou sau un serviciu inovator pe care vrem să îl aducem pe piață. Desigur, o idee de proiect poate fi generată și ca răspuns la nevoile propriei organizații sau ale mediului înconjurător, pe care dorim să le abordăm.

Ce este o problemă? O problemă este o situație sau o chestiune care provoacă dificultăți, disconfort sau tensiuni. O problemă reprezintă diferența dintre situația dorită și situația existentă.

- Situația dorită este ceea ce urmărim sau vrem să obținem – de exemplu: o sănătate mai bună, un loc de muncă mai bun, relații mai bune sau o situație financiară mai stabilă.
- Situația existentă este starea actuală în care ne aflăm și care poate include dificultăți, neajunsuri sau imperfecțiuni pe care dorim să le schimbăm sau să le îmbunătățim.

Diferența dintre situația dorită și cea existentă ne motivează să lucrăm pentru a rezolva problemele și a obține rezultate mai bune.

Ce este o nevoie? O nevoie este o necesitate umană de bază, esențială pentru bunăstarea noastră fizică și emoțională. Cercetătorul american Abraham Maslow, cunoscut ca autor al „ierarhiei nevoilor", a grupat nevoile într-o structură de tip piramidă:

- La nivelul de bază se află nevoile fiziologice (apă, aer, mâncare);

- Urmează nevoile de siguranță (securitate personală, loc de muncă, resurse, sănătate, adăpost);
- Apoi, nevoia de apartenență (prieteni, familie, relații, conexiuni sociale);
- La un nivel superior se află stima de sine (respect, încredere în sine, statut, recunoaștere, putere, libertate);
- În vârful piramidei se află autorealizarea (spiritualitate, împlinire, învățare, dorința de a fi mai mult decât suntem acum).

Nevoile sunt cele care ne impulsionează și pe care căutăm să le satisfacem.

Problemele apar atunci când există obstacole sau discrepanțe între starea actuală și cea dorită. Ele sunt bariere sau situații care îngreunează atingerea rezultatului dorit sau satisfacerea nevoilor noastre. Problemele necesită acțiuni sau soluții pentru a fi depășite și pentru a ajunge la o stare mai bună.

Pe scurt: nevoile sunt fundamentul, ceea ce ne motivează, iar problemele sunt obstacolele pe care trebuie să le depășim pentru a satisface aceste nevoi.

De la nevoi și probleme la idei de proiect

O problemă este ceva ce trebuie rezolvat sau depășit pentru a ajunge la o stare sau un rezultat mai bun. Problemele pot fi diverse și pot afecta diferite aspecte ale vieții, cum ar fi sănătatea, munca, relațiile sau situația financiară. Pentru a găsi o soluție, este adesea nevoie să analizăm situația, să alegem strategii potrivite și să aplicăm acțiuni care să conducă la rezultatul dorit.

Prin urmare, începutul unui proiect se află în generarea unei idei care pornește de la o problemă reală și recunoscută, pe care rezultatul așteptat ar trebui să o rezolve. Pentru a genera o idee de proiect, trebuie mai întâi să efectuăm o analiză a problemei. Această analiză ne ajută să identificăm aspectele negative ale unei situații existente și să stabilim relațiile cauzale dintre probleme. O identificare corectă a problemei și a cauzelor ei de bază ne permite să formulăm soluții adecvate sub forma unor obiective, măsuri și acțiuni care să răspundă acelor cauze.

La început trebuie analizate cauzele problemei și consecințele acesteia. De aceea, în analiza unei probleme pornim de la elaborarea unui „arbore al problemelor”, care ne ajută să formulăm obiectivele proiectului. Acest proces ar trebui să includă consultarea cu părțile interesate care vor participa la proiect, ori de câte ori este posibil.

Arborele problemelor

Potrivit lui Vesely, arborele problemelor este un „instrument euristic universal pentru identificarea, prioritizarea și vizualizarea problemelor. El reprezintă o schemă a cauzelor (factorilor) problemei și a efectelor (consecințelor) care rezultă

din acestea. Ca orice copac, arborele problemelor are un «trunchi», «rădăcini» și «ramuri».”

- Trunchiul reprezintă problema centrală – sursa tuturor consecințelor și a problemelor conexe.
- Rădăcinile sunt cauzele, detaliate în subcauze sau factori contribuitori.
- Ramurile sunt efectele problemei, adică consecințele negative, care pot fi și ele descompuse în subefecte.

Arborele problemelor (numit și „arbore cauzal”) este un instrument analitic puternic, utilizat pentru a identifica problemele cu care ne confruntăm și pentru a organiza cauzele și efectele lor. Prin examinarea atentă a acestor aspecte, putem dezvolta o înțelegere clară a naturii problemei și a impactului ei asupra obiectivelor proiectului.

Exemplu de arbore al problemelor:

Problemă: Productivitate scăzută a angajaților

- Cauza 1: Resurse tehnice și financiare limitate
- Cauza 2: Management deficitar, obiective neclare, lipsă de comunicare deschisă
- Cauza 3: Lipsa recunoașterii și recompensării realizărilor, muncă monotonă și neinteresantă
- Cauza 4: Lipsa oportunităților de formare profesională
- Efectul 1: Productivitate și eficiență scăzute ale angajaților
- Efectul 2: Performanțe mai slabe și rezultate reduse la locul de muncă
- Efectul 3: Nemulțumire și pierderea motivației în rândul personalului
- Efectul 4: Execuție slabă a sarcinilor din cauza cunoștințelor și competențelor insuficiente

Acest exemplu de arbore al problemelor ilustrează principalele cauze ale productivității și eficienței reduse a angajaților într-o organizație.

Arborele problemelor face explicită relația cauză-efect, lucru esențial pentru analiza și planificarea proiectului. El ne permite să ne concentrăm asupra cauzelor de bază și să dezvoltăm strategii pentru a reduce impactul acestora, asigurând soluții mai eficiente și mai bine direcționate. În acest fel, oferă o structură clară și legături logice între diferitele componente ale problemei.